

నదీ పరివాహక ప్రాంత నిర్వహణ (RBM) పథకం - సమగ్ర విశ్లేషణ

1. నేపథ్యం మరియు పరిపాలన (CONTEXT & ADMINISTRATION)

- **మంత్రిత్వ శాఖ:** కేంద్ర జలశక్తి మంత్రిత్వ శాఖ (జలవనరుల శాఖ).
- **పథకం రకం:** సెంట్రల్ సెక్టార్ స్కీమ్ (100% కేంద్ర ప్రభుత్వ నిధులతో నడుస్తుంది).
- **అమలు చేసే సంస్థలు:**
  1. **బ్రహ్మపుత్ర బోర్డు:** ఈశాన్య రాష్ట్రాలలో వరదలు, కోత నివారణ.
  2. **సెంట్రల్ వాటర్ కమిషన్ (CWC):** ప్రాజెక్టుల సర్వే, పరిశోధన మరియు DPRల తయారీ.
  3. **నేషనల్ వాటర్ డెవలప్ మెంట్ ఏజెన్సీ (NWDA):** నదుల అనుసంధానం (ILR) పై అధ్యయనం.

2. నూతన కాలపరిమితి మరియు బడ్జెట్ (2026-31)

- **కాలవ్యవధి:** 16వ ఆర్థిక సంఘం కాలం (2026-27 నుండి 2030-31 వరకు) కొనసాగింపునకు ఆమోదం.
- **బడ్జెట్ కేటాయింపు:** ₹2183 కోట్లు (గత దశ ₹1276 కోట్ల నుండి గణనీయంగా పెరిగింది).

3. భౌగోళిక ప్రాధాన్యత (PRIORITY AREAS)

ఈ పథకం ప్రధానంగా వ్యూహాత్మక మరియు కష్టతరమైన భూభాగాలపై దృష్టి పెడుతుంది:

- **నదీ వ్యవస్థలు:** బ్రహ్మపుత్ర, బరాక్, తీస్తా మరియు సింధు (Indus) నదులు.
- **ప్రాంతాలు:** ఈశాన్య భారతదేశం, జమ్మూ కాశ్మీర్, లడఖ్, సిక్కిం.
- **లక్ష్యం:** జాతీయ నీటి భద్రత మరియు సరిహద్దు నదీ జలాల నిర్వహణ.

4. కీలక లక్ష్యాలు (MAJOR OBJECTIVES)

- **మాస్టర్ ప్లాన్ తయారీ:** నదీ పరివాహక ప్రాంతాల్లో ఉపరితల మరియు భూగర్భ జలాల సమగ్ర వినియోగానికి ప్రణాళికలు.
- **నదుల అనుసంధానం:** నదుల అనుసంధాన ప్రాజెక్టుల కోసం ప్రీ-ఫీజిబిలిటీ (PFR) మరియు డీటెయిల్డ్ ప్రాజెక్ట్ రిపోర్ట్స్ (DPR) సిద్ధం చేయడం.
- **వరద మరియు కోత నివారణ:** ముఖ్యంగా అస్సాంలోని **మజులీ దీప్తం** వంటి ప్రాంతాలను వరదల నుండి రక్షించడం.
- **సాంకేతికత వినియోగం:** సర్వేల కోసం GIS, రిమోట్ సెన్సింగ్, **LiDAR** మరియు డ్రోన్ ఆధారిత సర్వేలను వాడటం.

5. పథకం యొక్క ప్రాధాన్యత (STRATEGIC SIGNIFICANCE)

- **సామర్థ్య పెంపు:** సాంకేతిక మరియు ఆర్థిక వనరులు తక్కువగా ఉన్న రాష్ట్రాలకు (మిజోరం, మణిపూర్, నాగాలాండ్ వంటివి) కేంద్రం సహాయం అందిస్తుంది.
- **జలవిద్యుత్ మరియు సాగునీరు:** DPRల తయారీ ద్వారా భవిష్యత్తులో జలవిద్యుత్ ఉత్పత్తి మరియు సాగునీటి విస్తరణకు పునాది వేస్తుంది.
- **పర్యావరణ సమతుల్యత:** స్ప్రింగ్షెడ్ (Springshed) నిర్వహణ మరియు స్థానిక/గిరిజన నీటి సంరక్షణ పద్ధతులకు శాస్త్రీయ మెరుగులు దిద్దడం.

డవార్స్ గెలాక్సీలలో బ్లాక్ హోల్స్: తాజా పరిశోధన

1. పరిశోధన నేపథ్యం (BACKGROUND)

- **పరిశోధకులు:** ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఆస్ట్రోఫిజిక్స్ (IIA) కు చెందిన **కె. ఆదిత్య** మరియు **అరుణ్ మంగళం**.
- **ముఖ్యంశం:** పాలపుంత (Milky Way) చుట్టూ తిరుగుతున్న అత్యంత చిన్న గెలాక్సీలైన **డవార్స్ స్పెరాయిడల్ గెలాక్సీలలో (dSphs)** బ్లాక్ హోల్స్ ఉండే అవకాశంపై అధ్యయనం.
- **ప్రచురణ:** 'ది ఆస్ట్రోఫిజికల్ జర్నల్' (The Astrophysical Journal).

2. ప్రధాన ఆవిష్కరణలు (KEY FINDINGS)

- **బ్లాక్ హోల్ మాస్ - వెలాసిటీ రిలేషన్:** సాధారణంగా పెద్ద గెలాక్సీలలో మధ్యలో ఉండే బ్లాక్ హోల్ ద్రవ్యరాశికి, ఆ గెలాక్సీలోని నక్షత్రాల వేగానికి (Stellar Velocity Dispersion) ఒక సంబంధం ఉంటుంది. ఈ పరిశోధన ద్వారా ఈ నియమం చిన్న గెలాక్సీలకు కూడా వర్తిస్తుందని నిరూపించారు.
- **ద్రవ్యరాశి పరిమితి:** డవార్స్ గెలాక్సీలలోని బ్లాక్ హోల్స్ ద్రవ్యరాశి సాధారణంగా **10 లక్షల సౌర ద్రవ్యరాశి (Solar Masses)** కంటే తక్కువగా ఉంటుందని అంచనా.
- **మధ్యస్థ స్థాయి బ్లాక్ హోల్స్ (IMBH):** ఈ గెలాక్సీలలో భారీ బ్లాక్ హోల్స్ కంటే **ఇంటర్మీడియట్-మాస్ బ్లాక్ హోల్స్** ఉండే అవకాశం ఎక్కువగా ఉందని శాస్త్రవేత్తలు భావిస్తున్నారు.

3. విశ్లేషించిన నమూనాలు (THEORETICAL MODELS)

పరిశోధకులు బ్లాక్ హోల్స్ వృద్ధి చెందే మూడు ప్రధాన ప్రక్రియలను పరిశీలించారు:

1. **గ్యాస్ అక్రిషన్ (Gas Accretion):** వాయువులను గ్రహించడం ద్వారా ఇవి దాదాపు 1000 సౌర ద్రవ్యరాశుల వరకు పెరుగుతాయి.
2. **స్టెల్లార్ క్యాప్చర్ (Stellar Capture):** నక్షత్రాలను బంధించడం ద్వారా ఇవి 10,000 సౌర ద్రవ్యరాశుల వరకు పెరుగుతాయి.
3. **టైడల్ స్ట్రిప్పింగ్ (Tidal Stripping):** గతంలో పెద్దవిగా ఉన్న గెలాక్సీలు పాలపుంతతో పరస్పర చర్యల వల్ల తమ నక్షత్రాలను కోల్పోయి డవార్స్ గెలాక్సీలుగా మారి ఉండవచ్చు.

4. ప్రాముఖ్యత మరియు భవిష్యత్తు (SIGNIFICANCE)

- **గెలాక్సీల పరిణామం:** విశ్వం ఆరంభంలో మొదటి బ్లాక్ హోల్స్ ఎలా ఏర్పడ్డాయో అర్థం చేసుకోవడానికి ఇది సహాయపడుతుంది.
- **రాబోయే ప్రాజెక్టులు:** భారతదేశపు **నేషనల్ లార్జ్ ఆప్టికల్ టెలిస్కోప్ (NLOT)** మరియు అంతర్జాతీయ **ఎక్స్ట్రీమ్ లార్జ్ టెలిస్కోప్ (ELT)** ద్వారా భవిష్యత్తులో ఈ మరుగుజ్జు గెలాక్సీలను మరింత క్షుణ్ణంగా పరిశీలించవచ్చు.

పోటీ పరీక్షల కోసం క్వీక్ నోట్స్ (QUICK EXAM POINTS)

- **డార్క్ మెటర్ గెలాక్సీల ప్రత్యేకత:** ఇవి కాంతిహీనంగా ఉంటాయి, వాయువు తక్కువగా ఉంటుంది మరియు **డార్క్ మెటర్ (Dark Matter)** ప్రభావం ఎక్కువగా ఉంటుంది.
- **\$M_{\bullet}\$ రిలేషన్:** ఇది బ్లాక్ హోల్ ద్రవ్యరాశి (\$M_{\bullet}\$) మరియు నక్షత్రాల వేగ విస్తరణ (\$\sigma\$) మధ్య గల సంబంధాన్ని సూచిస్తుంది.
- **IIA (Indian Institute of Astrophysics):** ఇది బెంగళూరులో ఉన్న ఒక స్వయంప్రతిపత్తి కలిగిన పరిశోధనా సంస్థ (డిపార్ట్‌మెంట్ ఆఫ్ సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ పరిధిలోకి వస్తుంది).

పరీక్షలో అడిగే అవకాశం ఉన్న ప్రశ్న: "పాలపుంత చుట్టూ ఉన్న అతిచిన్న గెలాక్సీలలో బ్లాక్ హోల్స్ ఉనికిని అధ్యయనం చేసిన భారతీయ సంస్థ ఏది?"

సమాధానం: ఇండియన్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఆస్ట్రోఫిజిక్స్ (IIA).

సాధన సప్తాహ్ 2026 (SADHANA SAPTAH): ముఖ్యాంశాలు

1. నేపథ్యం మరియు ఉద్దేశ్యం (CONTEXT & PURPOSE)

- **ప్రారంభించిన వారు:** కేంద్ర మంత్రి డాక్టర్ జితేంద్ర సింగ్ (పర్సనల్, పబ్లిక్ గ్రీవెన్స్ & పెన్షన్ల మంత్రిత్వ శాఖ).
- **లక్ష్యం:** ప్రభుత్వ ఉద్యోగులలో నిరంతర అభ్యసన (Continuous Learning) సంస్కృతిని పెంపొందించడం మరియు వారి వృత్తిపరమైన సామర్థ్యాన్ని పెంచడం.
- **మిషన్ కర్మయోగి:** ఇది 'మిషన్ కర్మయోగి' (నేషనల్ ప్రోగ్రామ్ ఫర్ సివిల్ సర్వీసెస్ కెపాసిటీ బిల్డింగ్) లో భాగంగా నిర్వహించబడింది.

2. కీలక గణాంకాలు (KEY MILESTONES)

- **భాగస్వామ్యం:** సుమారు 47 లక్షల ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు పాల్గొన్నారు.
- **కోర్సు పూర్తి:** ఒకే వారంలో 3.18 కోట్ల కోర్సులు విజయవంతంగా పూర్తయ్యాయి.
- **అభ్యసన సమయం:** సుమారు 33 లక్షల మంది ఉద్యోగులు కనీసం 4 గంటల అభ్యసన సమయాన్ని పూర్తి చేశారు.
- ఇది గతంలో జరిగిన 'నేషనల్ లెర్నింగ్ వీక్' కంటే దాదాపు 8 రెట్లు ఎక్కువ స్పందన పొందింది.

3. ప్రత్యేకతలు (SALIENT FEATURES)

- **అంతరాల తొలగింపు:** కేవలం ఉన్నతాధికారులకే కాకుండా, గ్రూప్ C మరియు D ఉద్యోగులు, ఫ్రంట్‌లైన్ సిబ్బందికి కూడా ప్రాధాన్యత ఇచ్చారు.
- **మూల్యాంకన పద్ధతి:** అవార్డులను వ్యక్తుల ప్రొఫైల్ ఆధారంగా కాకుండా, ఫ్లాగ్‌షిప్ ప్రోగ్రామ్ల అమలు మరియు జిల్లాల వారీగా సవాళ్లను పరిష్కరించిన తీరు (Results-based evaluation) ఆధారంగా అందించారు.
- **పరిధి విస్తరణ:** సామర్థ్య పెంపును శాస్త్రవేత్తలు, విద్యావేత్తలు మరియు భవిష్యత్తులో ప్రజా ప్రతినిధులకు (MPలు, మంత్రులు) కూడా విస్తరించాలని ప్రభుత్వం యోచిస్తోంది.

4. సాంకేతికత మరియు పాలన (TECHNOLOGY & GOVERNANCE)

- **AI మరియు డిజిటల్ టూల్స్:** భవిష్యత్తు పాలనలో ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ కీలక పాత్ర పోషిస్తుందని, ఉద్యోగులు వీటిని అందిపుచ్చుకోవాలని సూచించారు.
- **iGOT కర్మయోగి ప్లాట్‌ఫారమ్:** ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల శిక్షణ కోసం రూపొందించిన ఈ డిజిటల్ ప్లాట్‌ఫారమ్ ద్వారానే ఈ అభ్యసన ప్రక్రియ జరిగింది.

5. కెపాసిటీ బిల్డింగ్ కమిషన్ (CBC) పాత్ర

- సామర్థ్య పెంపులో కొత్త ప్రమాణాలను నెలకొల్పడానికి మరియు ప్రైవేట్ రంగంతో సహా వివిధ భాగస్వాములతో సమన్వయం సాధించడానికి ఈ కమిషన్ కీలకపాత్ర పోషించింది.

పోటీ పరీక్షల కోసం క్వీక్ రివిజన్ (QUICK EXAM POINTS)

అంశం	వివరాలు
కార్యక్రమం పేరు	సాధన సప్తాహ్ 2026 (SADHANA Saptah)
నోడల్ ఏజెన్సీ	కెపాసిటీ బిల్డింగ్ కమిషన్ (CBC)
అనుబంధ పథకం	మిషన్ కర్మయోగి (Mission Karmayogi)
లక్ష్యం	రూల్ ఆధారిత పాలన నుండి రోల్ ఆధారిత పాలన వైపు మార్పు
ప్లాట్‌ఫారమ్	iGOT (Integrated Government Online Training)

ముఖ్య గమనిక: ప్రభుత్వం ఇప్పుడు శిక్షణను కేవలం ఒక 'విధేయత' (Compulsion) లాగా కాకుండా, 'వృత్తిపరమైన నిబద్ధత' (Professional Commitment) గా మార్చడానికి ప్రయత్నిస్తోంది. దీనివల్ల ప్రభుత్వ సేవల నాణ్యత పెరుగుతుంది.

ఇండియా AI స్టార్ట్‌ప్ డిజిటల్ యాక్సిలరేషన్ ప్రోగ్రామ్ (రెండవ విడత - COHORT II)

1. నేపథ్యం మరియు భాగస్వామ్యం (CONTEXT & PARTNERSHIP)

- **మంత్రిత్వ శాఖ:** కేంద్ర ఎలక్ట్రానిక్స్ & ఐటీ మంత్రిత్వ శాఖ (MeitY).

- **మిషన్: ఇండియా AI మిషన్ (India AI Mission).**
- **అంతర్జాతీయ భాగస్వాములు: * Station F (పారిస్):** ఇది ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద స్టార్టప్ క్యాంపస్.
- **HEC Paris:** యూరప్ లోని ప్రముఖ బిజినెస్ స్కూల్.
- **ముఖ్య ఉద్దేశ్యం:** భారతీయ AI స్టార్టప్ లు ప్రపంచస్థాయి గుర్తింపు పొందేలా చేయడం మరియు అంతర్జాతీయ మార్కెట్ లోకి ప్రవేశించడానికి సహాయపడటం.

2. ఎంపికైన స్టార్టప్ లు - కీలక రంగాలు (SELECTED STARTUPS & DOMAINS)

రెండవ విడత కోసం 10 స్టార్టప్ లను ఎంపిక చేశారు. ఇవి ప్రధానంగా ఈ క్రింది రంగాల్లో పనిచేస్తున్నాయి:

- **హెల్త్ టెక్ (Health Tech):** AI స్మార్ట్ ఫ్లెతస్కోప్ (AI Health Highway), మానసిక ఆరోగ్య సహాయకి (Infiheal).
- **క్లైమేట్ టెక్ (Climate Tech):** ESG కంప్లయన్స్ రిస్క్ మేనేజ్మెంట్ (GreenFi.ai).
- **శాటిలైట్ ఇంజనీరింగ్:** భూమి మరియు అంతరిక్ష పర్యవేక్షణ (SkyServe).
- **ఇతర రంగాలు:** ఎడ్యుటెక్ (InLustro), మాన్యుఫ్యాక్చరింగ్ కంప్లయన్స్ (PredCo), విజన్ AI (Awiros).

3. ప్రోగ్రామ్ రూపకల్పన (PROGRAM STRUCTURE)

- **శిక్షణ:** 3 వారాల ఆన్ లైన్ శిక్షణ ఉంటుంది.
- **రెసిడెన్సీ:** ఫ్రాన్స్ లోని పారిస్ లో 3 నెలల పాటు ప్రత్యక్ష శిక్షణ మరియు నెట్ వర్కింగ్ అవకాశాలు కల్పిస్తారు.
- **ప్రయోజనం:** యూరోపియన్ ఎకోసిస్టమ్ ప్లేయర్స్ మరియు ఇన్వెస్టర్లతో అనుసంధానం కావడం.

4. జాతీయ ప్రాముఖ్యత (STRATEGIC IMPORTANCE)

- **నేషనల్ AI స్ట్రాటజీ:** కృత్రిమ మేధస్సు (AI) రంగంలో భారతదేశాన్ని ప్రపంచ అగ్రగామిగా నిలబెట్టాలనే లక్ష్యానికి ఇది అనుగుణంగా ఉంది.
- **స్టార్టప్ పైనాన్సింగ్:** ఇండియా AI మిషన్ లోని 'స్టార్టప్ పైనాన్సింగ్ పిల్లర్' కింద ఈ కార్యక్రమం అమలు చేయబడుతోంది.
- **బాధ్యతాయుతమైన AI:** విశ్వసనీయమైన మరియు బాధ్యతాయుతమైన AI పరిష్కారాలను (Trusted & Responsible AI) ప్రోత్సహించడం.

పోటీ పరీక్షల కోసం క్వీక్ రివిజన్ (QUICK EXAM POINTS)

అంశం	వివరాలు
పథకం పేరు	ఇండియా AI స్టార్టప్స్ గ్లోబల్ యాక్సిలరేషన్ ప్రోగ్రామ్

అంశం	వివరాలు
నోడల్ ఏజెన్సీ	MeitY (IndiaAI Mission)
భాగస్వామ్య దేశం	ఫ్రాన్స్ (Station F, HEC Paris)
ఎంపికైన స్టార్టప్ల సంఖ్య	10
ప్రధాన రంగాలు	హెల్త్, క్లౌడ్, ఎడ్యుటెక్, సాటిలైట్ ఇంటెలిజెన్స్
ముఖ్య ఉద్దేశ్యం	భారతీయ AI స్టార్టప్ల గ్లోబల్ స్కేల్-అప్

పరీక్షలో అడిగే అవకాశం ఉన్న ప్రశ్నలు:

- "ఇండియా AI మిషన్ ఏ అంతర్జాతీయ సంస్థలతో కలిసి స్టార్టప్ ప్రోగ్రామ్ను నిర్వహిస్తోంది?" (జవాబు: Station F మరియు HEC Paris).
- "ఇటీవల ఎంపికైన 10 AI స్టార్టప్లలో 'స్కైసర్వ్' (SkyServe) ఏ రంగానికి చెందినది?" (జవాబు: సాటిలైట్/స్పేస్ మానిటరింగ్).

NLDSL - మహారాష్ట్ర ఒప్పందం: లాజిస్టిక్స్ రంగం డిజిటలైజేషన్

1. ఒప్పందం నేపథ్యం (CONTEXT OF THE MOU)

- భాగస్వాములు:** NICDC లాజిస్టిక్స్ డేటా సర్వీసెస్ లిమిటెడ్ (NLDSL) మరియు మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వం.
- తేదీ:** ఏప్రిల్ 16, 2026.
- వేదిక:** 'యునిఫైడ్ లాజిస్టిక్స్ ఇంటర్ ఫేస్ ప్లాట్ ఫామ్' (ULIP) వర్కషాప్, పారిశ్రామిక డైరెక్టరేట్ (మహారాష్ట్ర).
- లక్ష్యం:** మహారాష్ట్రలోని లాజిస్టిక్స్ కార్యకలాపాలను డిజిటలైజ్ చేయడం మరియు సమర్థవంతంగా నిర్వహించడం.

2. ప్రధాన ఉద్దేశ్యాలు (KEY OBJECTIVES)

- **పారదర్శకత (Visibility):** రాష్ట్రంలోని లాజిస్టిక్స్ కార్యకలాపాలపై రియల్ టైమ్ డేటా ద్వారా పర్యవేక్షణ పెంచడం.
- **సమన్వయం:** వివిధ ప్రభుత్వ శాఖల మధ్య సమన్వయాన్ని మెరుగుపరచడం.
- **MSMEలకు మద్దతు:** చిన్న మరియు మధ్యతరహా పరిశ్రమలు (MSMEs) మరియు ఎగుమతిదారుల లాజిస్టిక్స్ సవాళ్లను పరిష్కరించడం.

3. కీలక సాంకేతికతలు (KEY DIGITAL INITIATIVES)

ఈ ఒప్పందంలో భాగంగా ULIP ద్వారా పనిచేసే ఈ క్రింది డిజిటల్ వ్యవస్థలను ఉపయోగించనున్నారు:

- **Logistics Data Bank (LDB):** కంటైనర్ల కదలికను ట్రాక్ చేయడానికి.
- **Koyla Shakti:** బొగ్గు రవాణాకు సంబంధించిన స్మార్ట్ అనలిటిక్స్ డాష్ బోర్డ్.
- **Track Your Transport:** రవాణా వాహనాల పర్యవేక్షణ.
- **Transport Management System (TMS):** రవాణా కార్యకలాపాల నిర్వహణ.

4. ULIP (UNIFIED LOGISTICS INTERFACE PLATFORM) అంటే ఏమిటి?

- ఇది లాజిస్టిక్స్ కు సంబంధించిన ఒక **సింగిల్ విండో డిజిటల్ గేట్ వే.**
- ఇది 11 కేంద్ర మంత్రిత్వ శాఖలకు చెందిన 45 వ్యవస్థలను API ద్వారా అనుసంధానిస్తుంది.
- దీనివల్ల రవాణా ఖర్చు తగ్గుతుంది మరియు వస్తువుల తరలింపు వేగవంతమవుతుంది.

5. సంబంధిత పథకాలు & సంస్థలు (RELATED SCHEMES & ORGANIZATIONS)

- **NLDSL:** ఇది భారత్ (NICDIT) మరియు జపాన్ (NEC Corporation) జాయింట్ వెంచర్.
- **BHAVYA (Bharat Audyogik Vikas Yojana) స్కీమ్:** దీని కింద దేశవ్యాప్తంగా 100 'ప్లగ్-అండ్-ప్లే' పారిశ్రామిక పార్కులను అభివృద్ధి చేయనున్నారు (బడ్జెట్: ₹33,660 కోట్లు).
- **PM MITRA:** మెగా లెక్సైల్ పార్కుల అభివృద్ధి.
- **Viksit Bharat:** 2047 నాటికి భారతదేశాన్ని అభివృద్ధి చెందిన దేశంగా మార్చాలనే లక్ష్యానికి ఈ లాజిస్టిక్స్ సంస్కరణలు దోహదపడతాయి.

పోటీ పరీక్షల కోసం క్వీక్ నోట్స్ (QUICK EXAM POINTS)

అంశం	వివరాలు
ఒప్పందం కుదుర్చుకున్న రాష్ట్రం	మహారాష్ట్ర
ముఖ్య ప్లాట్ ఫామ్	ULIP (Unified Logistics Interface Platform)

అంశం	వివరాలు
నోడల్ ఏజెన్సీ	NLDSL (NICDC Logistics Data Services Limited)
భావ్య (BHAVYA) స్కీమ్ లక్ష్యం	100 పారిశ్రామిక పార్కుల అభివృద్ధి
ప్రయోజనం	రవాణా వ్యయం తగ్గించడం, ఎగుమతులను పెంచడం

ముఖ్య గమనిక: భారతదేశ లాజిస్టిక్స్ ఖర్చును GDPలో ప్రస్తుత స్థాయి నుండి సింగిల్ డిజిట్ (8-9%) కు తగ్గించడమే నేషనల్ లాజిస్టిక్స్ పాలసీ (NLP) మరియు ఈ రకమైన ఒప్పందాల ప్రధాన లక్ష్యం.

మాజీ ప్రధానమంత్రి చంద్రశేఖర్: రాజకీయ జీవితం మరియు వారసత్వం

1. 100వ జయంతి ఉత్సవాలు (CENTENARY YEAR 2026)

- **నేపథ్యం:** ఏప్రిల్ 17, 2026న చంద్రశేఖర్ గారి **100వ జయంతి** ప్రారంభమైంది.

2. రాజకీయ ప్రస్థానం (POLITICAL CAREER)

- **భారత 8వ ప్రధానమంత్రి:** నవంబర్ 10, 1990 నుండి జూన్ 21, 1991 వరకు ఆయన ప్రధానమంత్రిగా పనిచేశారు.
- **యంగ్ టర్క్ (Young Turk):** కాంగ్రెస్ పార్టీలో ఉన్నప్పుడు అధికార యంత్రాంగంపై ధైర్యంగా విమర్శలు చేసినందుకు ఆయనను 'యంగ్ టర్క్' అని పిలిచేవారు.
- **పదవులు:** ఆయన ఎప్పుడూ కేంద్ర మంత్రిగా పనిచేయకుండానే నేరుగా ప్రధానమంత్రి అయిన అరుదైన నేత.
- **పార్టీ:** సమాజ్ వాదీ జనతా పార్టీ (రాష్ట్రీయ).

3. చారిత్రక ఘట్టాలు (KEY CONTRIBUTIONS & EVENTS)

- **భారత్ యాత్ర (Padayatra):** 1983లో కన్యాకుమారి నుండి ఢిల్లీ వరకు సుమారు **4260 కిలోమీటర్ల** మేర పాదయాత్ర చేశారు. గ్రామీణ భారతదేశ సమస్యలను అర్థం చేసుకోవడానికి ఈ యాత్ర దోహదపడింది.
- **ఆర్థిక సంక్షోభం (1991):** ఆయన పదవీకాలంలో భారతదేశం తీవ్ర ఆర్థిక సంక్షోభాన్ని ఎదుర్కొంది. ఆ సమయంలో విదేశీ మారక నిల్వల కోసం భారత బంగారాన్ని తాకట్టు పెట్టాలి వచ్చింది. ఇదే తర్వాత 1991 ఆర్థిక సంస్కరణలకు (LPG Reforms) దారితీసింది.
- **ఎమర్జెన్సీ:** 1975 ఎమర్జెన్సీ సమయంలో అధికార కాంగ్రెస్ పార్టీలో ఉన్నప్పటికీ, దానిని వ్యతిరేకించి జైలుకు వెళ్లిన అతికొద్ది మంది నాయకులలో ఆయన ఒకరు.

4. వ్యక్తిత్వం మరియు సిద్ధాంతాలు

- ఆయన సమాజవాద (Socialist) భావజాలానికి కట్టుబడిన నాయకుడు.
- "బల్లియా సింహం" (Lion of Ballia) గా ఆయనకు గుర్తింపు ఉంది (ఆయన స్వస్థలం ఉత్తరప్రదేశ్ లోని బల్లియా).

పోటీ పరీక్షల కోసం క్వీక్ నోట్స్ (QUICK EXAM POINTS)

అంశం	వివరాలు
ఎన్నోవ ప్రధాని?	8వ ప్రధానమంత్రి (1990-91)
బిరుదు	యంగ్ టర్క్ (Young Turk)
ప్రసిద్ధ యాత్ర	1983లో చేసిన 'భారత్ యాత్ర' (పాదయాత్ర)
స్వస్థలం	బల్లియా, ఉత్తరప్రదేశ్
రాజకీయ శైలి	సోషలిస్ట్ (సమాజవాద) భావజాలం

భారత్ - జాంబియా క్లిష్టమైన ఖనిజాల చర్చలు: ప్రస్తుత సవాళ్లు

1. నేపథ్యం (BACKGROUND)

- **లక్ష్యం:** ఎలక్ట్రిక్ వాహనాలు (EVs) మరియు ఎలక్ట్రానిక్స్ రంగంలో కీలకమైన **కోబాల్ట్ (Cobalt)** మరియు **రాగి (Copper)** నిల్వల అన్వేషణ.
- **కేటాయింపు:** గత ఏడాది జాంబియా ప్రభుత్వం అన్వేషణ కోసం **9,000 చదరపు కిలోమీటర్ల** భూభాగాన్ని భారతదేశానికి కేటాయించింది.
- **పురోగతి:** భారత భూగర్భ శాస్త్రవేత్తల బృందం అక్కడ ప్రాథమిక పరిశోధనలు చేసి, ఖనిజ నమూనాలను సేకరించింది.

2. తాజా ప్రతిష్టంభన (CURRENT STALEMATE)

- **ప్రధాన కారణం:** అన్వేషణ తర్వాత లభించే **ఖనిజ తవ్వకపు హక్కుల (Mining Rights)** పై జాంబియా రాజధాని 'లుసాకా' (Lusaka) నుండి స్పష్టమైన హామీ లభించకపోవడం వల్ల చర్చలు నిలిచిపోయాయి.
- **ప్రభుత్వ ప్రణాళిక:** మూడు సంవత్సరాల అన్వేషణ అనంతరం, తవ్వకపు హక్కులు లభిస్తే ప్రైవేట్ రంగ సంస్థలను ఈ ప్రాజెక్టులో భాగస్వాములను చేయాలని భారత ప్రభుత్వం భావించింది.

3. ఖనిజాల ప్రాముఖ్యత (SIGNIFICANCE OF MINERALS)

- **కోబాల్ట్ (Cobalt):** లిథియం-అయాన్ బ్యాటరీల తయారీలో (EVs మరియు మొబైల్ ఫోన్లు) ఇది అత్యంత కీలకం.
- **రాగి (Copper):** విద్యుత్ ఉత్పాదన, ఎలక్ట్రానిక్స్ మరియు నిర్మాణ రంగాలలో విస్తృతంగా ఉపయోగించబడుతుంది.

4. వ్యూహాత్మక ప్రాధాన్యత (STRATEGIC SIGNIFICANCE)

- **ఖనిజ భద్రత:** చైనా వంటి దేశాల ఆధిపత్యాన్ని తగ్గించి, స్వయం సమృద్ధి సాధించడానికి ఆఫ్రికా దేశాలతో ఇటువంటి ఒప్పందాలు భారత్ కు ముఖ్యం.
- **KABIL (Khanij Bidesh India Ltd):** విదేశాలలో ఖనిజాల అన్వేషణ కోసం భారత్ ఏర్పాటు చేసిన జాయింట్ వెంచర్ కంపెనీ ఈ తరహా ప్రాజెక్టులను పర్యవేక్షిస్తుంది.

ఎగ్మామ్ టిప్: ప్రపంచంలో రాగి మరియు కోబాల్ట్ ఉత్పత్తిలో జాంబియా మరియు డెమోక్రాటిక్ రిపబ్లిక్ ఆఫ్ కాంగో (DRC) అగ్రస్థానంలో ఉన్నాయి. కాబట్టి వీటిని "కాపర్ బెల్ట్" ప్రాంతాలుగా పిలుస్తారు.

సల్ఫర్ (గంధకం) ఎగుమతులపై పరిమితులు: ఒక విశ్లేషణ

1. నేపథ్యం (CONTEXT)

- **ప్రతిపాదన:** దేశీయంగా సల్ఫర్ ధరలు పెరగడం మరియు సరఫరాలో అంతరాయం కలగడంతో, కేంద్ర ప్రభుత్వం సల్ఫర్ ఎగుమతులపై ఆంక్షలు విధించే ఆలోచనలో ఉంది.
- **కారణం:** గల్ఫ్ దేశాల నుండి (ముఖ్యంగా ఇరాన్ యుద్ధం కారణంగా) దిగుమతులు తగ్గడం మరియు అంతర్జాతీయంగా ధరలు పెరగడం.

2. గ్లోబల్ మరియు డొమెస్టిక్ కారకాలు (GLOBAL & DOMESTIC FACTORS)

- **ఇరాన్ యుద్ధం:** మధ్యప్రాచ్యం నుండి సల్ఫర్ సరఫరాకు ఆటంకం కలిగింది.
- **చైనా ప్రభావం:** వచ్చే నెల నుండి చైనా కూడా **సల్ఫ్యూరిక్ యాసిడ్ (Sulphuric Acid)** ఎగుమతులపై ఆంక్షలు విధించనుంది.
- **దేశీయ అవసరం:** భారతదేశంలో ఎరువుల తయారీకి సల్ఫర్ అత్యవసరం. ఎగుమతులను అనుమతిస్తే దేశీయంగా కొరత ఏర్పడి, సాగు ఖర్చులు పెరిగే అవకాశం ఉంది.

3. సల్ఫర్ వినియోగం - ప్రాముఖ్యత (SIGNIFICANCE IN AGRICULTURE)

- **అమ్మోనియం సల్ఫేట్ (Ammonium Sulphate):** నత్రజని మరియు సల్ఫర్ ను అందించే ఎరువు.

- **సింగిల్ సూపర్ ఫాస్ఫేట్ (SSP):** భాస్వరం (Phosphorus) తో పాటు సల్ఫర్ను అందించే ముఖ్యమైన ఎరువు.
- **పారిశ్రామిక వినియోగం:** రబ్బరు వలకనైజేషన్, మందుల తయారీ మరియు సల్ఫ్యూరిక్ యాసిడ్ ఉత్పత్తిలో దీనిని ఉపయోగిస్తారు.

4. ఆర్థిక మరియు వ్యూహాత్మక ప్రభావం (STRATEGIC IMPACT)

- **ధరల పెరుగుదల:** భారత్ ఎగుమతులను నిలిపివేస్తే, అంతర్జాతీయ మార్కెట్లో సల్ఫర్ ధరలు మరింత పెరిగే అవకాశం ఉంది.
- **ఆహార భద్రత:** ఎరువుల ధరలు పెరిగితే అది పరోక్షంగా ఆహార ద్రవ్యోల్బణానికి (Food Inflation) దారితీస్తుంది. కాబట్టి, రైతుల ప్రయోజనాల దృష్ట్యా ప్రభుత్వం ఈ నిర్ణయం తీసుకోనుంది.

ఎగ్జామ్ టిప్: సల్ఫర్ను "బ్రిమ్స్టోన్" (Brimstone) అని కూడా పిలుస్తారు. ఇది మొక్కలకు అవసరమైన 17 ముఖ్యమైన పోషకాలలో ఒకటి. ఎరువుల తయారీలో నత్రజని, భాస్వరం మరియు పొటాషియం (NPK) తర్వాత అత్యధికంగా వాడబడేది సల్ఫర్.

జర్మనీలో హంప్ బ్యాక్ వేల్ (HUMPBAC WHALE) రక్షణ ఆపరేషన్

1. నేపథ్యం (BACKGROUND)

- **ఘటన:** జర్మనీలోని బాల్టిక్ సముద్ర తీరంలో (Baltic Sea coast) పదేపదే చిక్కుకుపోతున్న (Stranded) ఒక అనారోగ్యంతో ఉన్న హంప్ బ్యాక్ వేల్ ను రక్షించేందుకు శాస్త్రవేత్తలు మరియు రక్షణ బృందాలు ఒక భారీ ఆపరేషన్ ను ప్రారంభించాయి.
- **సమస్య:** తిమింగలాలు తీరానికి కొట్టుకురావడం (Whale Stranding) అనేది పర్యావరణ సమతుల్యత దెబ్బతినడం లేదా వాటి అనారోగ్యానికి సంకేతం.

2. సాంకేతిక రక్షణ పథతి (SOPHISTICATED RESCUE PLAN)

- **ఎయిర్ కుషన్స్ (Air Cushions):** తిమింగలం బరువును తట్టుకుని దానిని పైకి లేపడానికి గాలి కుషన్లను ఉపయోగిస్తారు.
- **టార్ప్ మరియు పాంటూన్లు (Tarp & Pontoons):** తిమింగలాన్ని ఒక భారీ టార్పాలిన్ (Tarp) పైకి చేర్చి, దానిని రెండు పాంటూన్లకు (తేలియాడే నిర్మాణాలు) భద్రపరుస్తారు.
- **టగ్ బోట్ (Tugboat):** ఈ మొత్తం అమరికను ఒక శక్తివంతమైన టగ్ బోట్ సహాయంతో లోతైన సముద్ర జలాల్లోకి తరలిస్తారు.

3. హంప్ బ్యాక్ వేల్ - జీవశాస్త్ర అంశాలు (SCIENTIFIC FACTS)

- **శాస్త్రీయ నామం:** *Megaptera novaeangliae*.
- **IUCN స్థితి:** లీస్ట్ కనసర్న్ (Least Concern), కానీ కొన్ని ప్రాంతీయ జనాభాలు అంతరించిపోయే దశలో ఉన్నాయి.
- **విశేషం:** ఇవి తమ సుదీర్ఘ వలసలకు మరియు విభిన్నమైన సముద్ర గీతాలకు (Whale songs) ప్రసిద్ధి.

4. వేల్ స్ట్రాండింగ్ (WHALE STRANDING) - కారణాలు

- సముద్ర కాలుష్యం మరియు ప్లాస్టిక్ వ్యర్థాలు.
- నౌకల నుండి వచ్చే సోనార్ (Sonar) తరంగాల వల్ల వాటి దిశానిర్దేశం (Navigation) దెబ్బతినడం.
- వాతావరణ మార్పుల వల్ల సముద్ర ఉష్ణోగ్రతలలో మార్పులు.
- పరాన్నజీవుల సంక్రమణ లేదా అనారోగ్యం.

అమెరికా - క్యూబా ఉద్రిక్తతలు: చారిత్రక మరియు ప్రస్తుత విశ్లేషణ

1. ప్రస్తుత పరిస్థితి (CURRENT CONTEXT)

- **ప్రకటన:** అమెరికా సాధ్యమయ్యే దాడిని ఎదుర్కోవడానికి క్యూబా "సిద్ధంగా" ఉందని అధ్యక్షుడు మిగ్యుల్ డియాజ్-కానల్ ప్రకటించారు.
- **వేదిక:** హవానాలో జరిగిన 'బే ఆఫ్ పిగ్స్' (Bay of Pigs) దండయాత్ర 65వ వార్షికోత్సవ ర్యాలీ.
- **నేపథ్యం:** వెనిజులాలో నికోలస్ మదురో ప్రభుత్వం పతనం మరియు ఇరాన్‌తో అమెరికా యుద్ధం తర్వాత, క్యూబా తనపై దాడి జరుగుతుందని ఆందోళన చెందుతోంది.

2. చారిత్రక నేపథ్యం: బే ఆఫ్ పిగ్స్ దండయాత్ర (1961)

ఫోటీ పరీక్షలలో 'ప్రపంచ చరిత్ర' విభాగంలో ఈ అంశం చాలా ముఖ్యం:

- **తేదీ:** ఏప్రిల్ 1961.
- **ఏమిటి?:** ఫిడెల్ కాస్ట్రో నేతృత్వంలోని కమ్యూనిస్ట్ ప్రభుత్వాన్ని కూలదోయడానికి అమెరికా (CIA) మద్దతుతో జరిగిన విఫల దండయాత్ర.
- **ఫలితం:** ఈ విఫల యత్నం క్యూబాలో సోషలిస్ట్ భావజాలం బలపడటానికి మరియు సోవియట్ యూనియన్‌తో క్యూబా సంబంధాలు పెరగడానికి దారితీసింది.

3. ఆర్థిక మరియు రాజకీయ సవాళ్లు

- **చమురు దిగ్బంధం (Oil Blockade):** వెనిజులా పతనం తర్వాత అమెరికా క్యూబాపై చమురు దిగ్బంధం విధించింది. ఇది దశాబ్ద కాలంలో క్యూబా ఎదుర్కొంటున్న అతిపెద్ద ఇంధన మరియు ఆర్థిక సంక్షోభానికి కారణమైంది.
- **సిద్ధాంతపరమైన పోరాటం:** అమెరికా క్యూబాను "ఫెయిల్డ్ స్టేట్" (విఫల దేశం) గా చిత్రీకరిస్తుండగా, క్యూబా అధ్యక్షుడు దానిని "బిసీజ్డ్ స్టేట్" (ముట్టడికి గురైన దేశం) అని అభివర్ణించారు.
- **రాజకీయ వ్యవస్థ:** క్యూబా చర్చలకు సిద్ధంగా ఉన్నప్పటికీ, తమ "సోషలిస్ట్" రాజకీయ వ్యవస్థను మార్చుకోవడానికి సిద్ధంగా లేమని స్పష్టం చేసింది.

4. దౌత్యపరమైన చర్చలు (DIPLOMATIC TALKS)

- **చర్చల వైఫల్యం:** ఉద్రిక్తతలను తగ్గించడానికి వాషింగ్టన్ మరియు హవానా మధ్య జరుగుతున్న చర్చలు ఆశించిన ఫలితాలను ఇవ్వడం లేదు.
- **ముఖ్య పాత్రధారులు:** మాజీ అధ్యక్షుడు రావుల్ కాస్ట్రో (పరోక్షంగా) మరియు కల్నల్ రావుల్ రోడ్రీగ్స్ కాస్ట్రో ఈ చర్చల్లో పాల్గొంటున్నారు.

- **చారిత్రక మలుపు:** 2015లో ఒబామా హయాంలో కుదిరిన సంబంధాలను (Rapprochement), ట్రంప్ ప్రభుత్వం వచ్చిన తర్వాత రద్దు చేయడం గమనార్హం.

పోటీ పరీక్షల కోసం క్వీక్ నోట్స్ (QUICK EXAM POINTS)

కీలక పదం	వివరణ
మిగ్యుల్ డియాజ్-కానెల్	క్యూబా ప్రస్తుత అధ్యక్షుడు.
బే ఆఫ్ పిగ్స్ (1961)	క్యూబాపై అమెరికా జరిపిన విఫల దండయాత్ర.
ఫిడెల్ కాస్ట్రో	క్యూబా విప్లవ నేత (1961లో క్యూబాను సోషలిస్ట్ దేశంగా ప్రకటించారు).
ఫెయిల్డ్ స్టేట్ (Failed State)	ప్రాథమిక సేవలు అందించలేని, సార్వభౌమాధికారం దెబ్బతిన్న దేశం.
రాజధాని	హవానా (Havana).

పోప్ లియో XIV కెమెరూన్ పర్యటన: శాంతి సందేశం మరియు ప్రాంతీయ విశ్లేషణ

1. పర్యటన నేపథ్యం (CONTEXT OF THE VISIT)

- **ప్రాంతం:** పశ్చిమ కెమెరూన్లోని **బమెండా (Bamenda)** నగరం.
- **ప్రాముఖ్యత:** ఇది ప్రపంచంలోనే అత్యంత విస్మరించబడిన (Neglected) వేర్పాటువాద ఘర్షణలకు కేంద్రం. గత పదేళ్లుగా ఇక్కడ హింసాకాండ కొనసాగుతోంది.
- **ప్రత్యేకత:** పోప్ పర్యటన కోసం వేర్పాటువాద యోధులు మూడు రోజుల పాటు కాల్పుల విరమణ (Ceasefire) ప్రకటించడం గమనార్హం.

2. కెమెరూన్ సంఘర్షణ - చారిత్రక కారణాలు

పోటీ పరీక్షలలో 'ప్రపంచ చరిత్ర' లేదా 'భౌగోళిక రాజకీయాల' కింద ఈ అంశం ముఖ్యం:

- **వలసవాద నేపథ్యం:** మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం తర్వాత కెమరూన్ దేశం ఫ్రాన్స్ మరియు బ్రిటన్ మధ్య విభజించబడింది.
- **సంఘర్షణ మూలాలు:** ఫ్రెంచ్ మాట్లాడే మెజారిటీ ప్రజలకు మరియు ఇంగ్లీష్ మాట్లాడే (Anglophone) మైనారిటీ ప్రాంతాల మధ్య ఉన్న వివక్ష, అధికార విభజన వివాదాలే ఈ వేర్పాటువాదానికి కారణం.

3. అంతర్-మత శాంతి ఉద్యమం (INTERFAITH MOVEMENT)

- **సమావేశం:** శాంతి స్థాపన కోసం పోప్ లియో వివిధ మత పెద్దలతో (మ్యాంకాన్ సాంప్రదాయ చీఫ్, ప్రెస్బిటేరియన్ మోడరేటర్, ఇమామ్ మరియు కాథలిక్ నన్) భేటీ అయ్యారు.
- **సందేశం:** మతాన్ని సైనిక లేదా ఆర్థిక ప్రయోజనాల కోసం వాడుకోవడాన్ని ("మతాన్ని మానిప్యూలేట్ చేయడం") పోప్ తీవ్రంగా ఖండించారు.

4. గ్లోబల్ కాంటెక్స్ట్ (GLOBAL CONTEXT)

- **నిరంకుశత్వంపై విమర్శ:** ప్రపంచాన్ని పీడిస్తున్న "కొద్దిమంది నియంతల" (Handful of tyrants) వల్ల భూమి విధ్వంసానికి గురవుతోందని ఆయన ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు.
- **ఇతర సంఘర్షణలు:** అమెరికా-ఇజ్రాయెల్ మరియు ఇరాన్ మధ్య జరుగుతున్న యుద్ధంలో మతపరమైన సమర్థనలను (Religious justifications) కూడా ఆయన తప్పుబట్టారు.
- **పిలుపు:** యుద్ధం మరియు దోపిడీ నుండి మళ్ళి, మానవత్వం మరియు శాంతి వైపు "నిర్ణయాత్మక మార్పు" (Decisive change of course) రావాలని పిలుపునిచ్చారు.

పోటీ పరీక్షల కోసం క్వీక్ నోట్స్ (QUICK EXAM POINTS)

కీలక పదం	వివరణ
బమెండా (Bamenda)	కెమరూన్లోని ఆంగ్లోఫోన్ (ఇంగ్లీష్ మాట్లాడే) వేర్పాటువాద ప్రాంతం.
సంఘర్షణ రకం	భాషా మరియు వలసవాద మూలాలు కలిగిన వేర్పాటువాద ఉద్యమం.
పోప్ సందేశం	మతాన్ని యుద్ధం మరియు రాజకీయాల కోసం వాడుకోవద్దు (Woe to those who manipulate religion).
మ్యాంకాన్ (Mankon)	కెమరూన్లోని ఒక ప్రముఖ సాంప్రదాయ తెగ/ప్రాంతం.

పరీక్షల ప్రాముఖ్యత:

- UPSC GS-I & II: ప్రపంచ చరిత్ర (వలసవాద ప్రభావం) మరియు అంతర్జాతీయ సంబంధాలు.
- APPSC/TSPSC: అంతర్జాతీయ ప్రస్తుత అంశాలు (Current Affairs).
- Banking/SSC: వార్తల్లోని ప్రాంతాలు (Cameroon, Bamenda) మరియు అంతర్జాతీయ నాయకులు.

ఆఫ్రికాలోని దేశాలలో వలసవాద సరిహద్దుల వల్ల ఏర్పడిన అంతర్గత యుద్ధాలను (Civil Wars) అర్థం చేసుకోవడానికి కెమెరూన్ ఒక ఉదాహరణ. ఇక్కడ ఫ్రెంచ్ (Francophone) మరియు ఇంగ్లీష్ (Anglophone) భాషా విభజన రాజకీయ అస్థిరతకు ప్రధాన కారణం.

ఎన్. రామచంద్రన్ (1948 - 2026): క్రీడా పరిపాలనా రంగ విశ్లేషణ

1. కీలక పదవులు (KEY POSITIONS HELD)

- భారత ఒలింపిక్ అసోసియేషన్ (IOA): 2014 నుండి 2017 వరకు అధ్యక్షుడిగా పనిచేశారు. అంతకుముందు ట్రెజరర్ గా కూడా బాధ్యతలు నిర్వహించారు.
- వరల్డ్ స్క్వాష్ ఫెడరేషన్ (WSF): 2008 నుండి 2016 వరకు వరుసగా రెండు పర్యాయాలు అధ్యక్షుడిగా ఎన్నికయ్యారు.
- స్క్వాష్ రాకెట్స్ ఫెడరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా (SRFI): దీనికి సెక్రటరీ జనరల్ గా పనిచేసి, భారతదేశంలో స్క్వాష్ క్రీడకు పునాదులు వేశారు.
- ఇండియన్ ట్రయాథ్లాన్ ఫెడరేషన్: దీనికి CEO గా కూడా వ్యవహరించారు.

2. స్క్వాష్ క్రీడకు చేసిన కృషి (CONTRIBUTION TO SQUASH)

- ఇండియన్ స్క్వాష్ అకాడమీ (ISA): ఆయన దూరదృష్టితో 2000 సంవత్సరంలో చెన్నైలో ఈ అకాడమీని స్థాపించారు. దీనివల్ల చెన్నై దేశంలోనే స్క్వాష్ క్రీడకు కేంద్రంగా మారింది.
- ప్రముఖ క్రీడాకారులు: ఈ అకాడమీ ద్వారానే జోషా చిన్నప్ప, దీపికా పల్లికల్, సౌరవ్ ఘోషల్ వంటి ప్రపంచస్థాయి క్రీడాకారులు తయారయ్యారు.

3. అవార్డులు మరియు పురస్కారాలు (AWARDS & RECOGNITIONS)

పోటీ పరీక్షలలో అవార్డులపై ప్రశ్నలు అడిగే అవకాశం ఉంది:

- రాష్ట్రీయ ఫెల్ ప్రోత్సాహన్ పురస్కార్ (2011): 'స్పోర్ట్స్ అకాడమీల స్థాపన మరియు నిర్వహణ' విభాగంలో భారత ప్రభుత్వం నుండి ఈ పురస్కారాన్ని అందుకున్నారు.
- ఒలింపిక్ ఆర్డర్ - సిల్వర్ (2016): ఒలింపిక్ ఉద్యమానికి ఆయన చేసిన సేవలకు గుర్తింపుగా అంతర్జాతీయ ఒలింపిక్ కమిటీ (IOC) ఈ ప్రతిష్టాత్మక గౌరవాన్ని అందించింది.

4. వ్యక్తిగత నేపథ్యం

- ఈయన భారత క్రికెట్ నియంత్రణ మండలి (BCCI) మాజీ అధ్యక్షుడు మరియు ICC మాజీ చైర్మన్ ఎన్. శ్రీనివాసన్ కి సోదరుడు.

భారత రెజ్లింగ్ సంచలనం: అభిమన్యూ మాండ్యల్

1. క్రీడా నేపథ్యం మరియు విజయాలు

- **విభాగం:** 70 కేజీల ఫ్రీస్టైల్ రెజింగ్.
- **స్వస్థలం:** శ్యామ్ సుఖ్ గ్రామం, హిసార్ జిల్లా, హర్యానా.
- **శిక్షణ కేంద్రం:** ఛత్రసాల్ స్టేడియం, ఢిల్లీ (కోచ్: లలిత్ కుమార్).
- **ప్రధాన విజయాలు:**
  - **ఆసియా ఛాంపియన్:** 70 కేజీల విభాగంలో ప్రస్తుత ఆసియా ఛాంపియన్.
  - **ఆసియా అండర్-23 ఛాంపియన్:** రెండు సంవత్సరాల క్రితం ఈ టైటిల్ గెలుచుకున్నారు.
  - **ఇతర విజయాలు:** నేషనల్ ఛాంపియన్షిప్ లో గోల్డ్ మెడల్ మరియు **జాగ్రెబ్ ఓపెన్ ర్యాంకింగ్ సిరీస్ (Zagreb Open)** లో స్వర్ణం సాధించారు.

2. గాయం మరియు పునరాగమనం (INJURY & REHAB)

- **సవాలు:** ఎడమ మడమ (Ankle) గాయం కారణంగా 2024, 2025 వరల్డ్ ఛాంపియన్షిప్ లకు దూరమయ్యారు.
- **కోలుకున్న తీరు:** 'JSW స్పోర్ట్స్' లో పునరావాసం (Rehabilitation) పొంది, ఏడాది కాలం తర్వాత పట్టుదలతో తిరిగి రింగ్ లోకి వచ్చారు.

3. మార్గదర్శకత్వం మరియు ప్రేరణ

- **రవి దహియా:** ఒలింపిక్ సిల్వర్ మెడలిస్ట్ రవి దహియా ఇతని రోల్ మోడల్ మరియు మాజీ రూమ్ మేట్. రవి దహియా యొక్క స్థిరత్వం (Consistency) మరియు మానసిక దృఢత్వాన్ని తను ఆదర్శంగా తీసుకున్నట్లు అభిమన్యు పేర్కొన్నారు.

4. భవిష్యత్తు ప్రణాళికలు (UPCOMING GOALS)

- **ఒలింపిక్ కేటగిరీకి మార్పు:** ప్రస్తుతం 70 కేజీల విభాగంలో ఉన్న అభిమన్యు, భవిష్యత్తులో ఒలింపిక్ వెయిట్ కేటగిరీ అయిన **74 కేజీల** విభాగంలోకి మారాలని యోచిస్తున్నారు.
- **ముందున్న సవాళ్లు:** ఈ ఏడాది జరగనున్న **వరల్డ్ ఛాంపియన్షిప్ (70kg)** మరియు **ఆసియా క్రీడలు (74kg)** ఒకే సమయంలో రానుండటంతో, సరైన వ్యూహంతో ముందుకు వెళ్లాలని నిర్ణయించుకున్నారు.
- **లక్ష్యం:** 2028 ఒలింపిక్స్ లో పతకం సాధించడం.

షోటీ పరీక్షల కోసం క్వీక్ నోట్స్ (QUICK EXAM POINTS)

అంశం	వివరాలు
క్రీడాకారుడు	అభిమన్యు మాండవల్ (Abhimanyou Mandwal)

అంశం	వివరాలు
క్రీడ	ప్రీస్టైల్ రెజింగ్ (70 kg)
ఇటీవలి విజయం	ఆసియా రెజింగ్ ఛాంపియన్‌షిప్‌లో స్వర్ణం
ఒలింపిక్ లక్ష్యం	2028 లాస్ ఏంజిల్స్ ఒలింపిక్స్
శిక్షణా కేంద్రం	చత్రసాల్ స్టేడియం (ఇది రవి దహియా, సుశీల్ కుమార్ వంటి వీరులను అందించింది)

అండర్ సీ కేబుల్ రిపేర్ సామర్థ్యం పెంపు: ఫిన్లాండ్ నిర్ణయం

1. నేపథ్యం (CONTEXT)

- **దేశం:** ఫిన్లాండ్.
- **ఆర్థిక సహాయం:** అండర్ సీ (సముద్రగర్భ) కేబుల్ రిపేర్ సామర్థ్యాన్ని బలోపేతం చేయడానికి ఫిన్లాండ్ యూరోపియన్ కమిషన్‌ను 9.55 మిలియన్ యూరోల (\$11.25 మిలియన్లు) నిధుల కోసం అభ్యర్థించింది.
- **మంత్రత్వ శాఖ:** ఫిన్లాండ్ రవాణా మరియు కమ్యూనికేషన్ల మంత్రత్వ శాఖ ఈ విషయాన్ని వెల్లడించింది.

2. వ్యూహాత్మక కారణాలు (STRATEGIC REASONS)

- **బాల్టిక్ సముద్ర ఉద్రిక్తతలు:** బాల్టిక్ సముద్ర (Baltic Sea) ప్రాంతంలో విద్యుత్ మరియు కమ్యూనికేషన్ కేబుల్స్ తరచుగా దెబ్బతినడం లేదా అంతరాయాలకు గురికావడం వల్ల ఈ నిర్ణయం తీసుకున్నారు.
- **సబోటేజ్ (Sabotage) ముప్పు:** ఈ ప్రాంతంలోని మౌలిక సదుపాయాలపై ఉద్దేశపూర్వక విధ్వంసక చర్యలు (Sabotage) జరిగే అవకాశం ఉందన్న భయాందోళనల నేపథ్యంలో హై అలర్ట్ ప్రకటించారు.
- **సామర్థ్యం పెంపు:** భవిష్యత్తులో కేబుల్ వ్యవస్థలకు ఏదైనా నష్టం వాటిల్లితే, వెంటనే మరమ్మతులు చేసే సాంకేతికత మరియు వనరులను సమకూర్చుకోవడం ఈ నిధుల ప్రధాన ఉద్దేశ్యం.

3. భౌగోళిక రాజకీయ ప్రాముఖ్యత (GEOPOLITICAL SIGNIFICANCE)

- **EU పాత్ర:** యూరోపియన్ యూనియన్ (EU) తన సభ్య దేశాల కీలక మౌలిక సదుపాయాల భద్రత కోసం నిధులను కేటాయిస్తోంది.
- **సముద్రగర్భ భద్రత:** నేటి డిజిటల్ యుగంలో ఇంటర్నెట్ మరియు విద్యుత్ సరఫరాకు సముద్రగర్భ కేబుల్స్ జీవనాధారాలు. వీటి రక్షణ జాతీయ మరియు అంతర్జాతీయ భద్రతతో ముడిపడి ఉంది.

పోటీ పరీక్షల కోసం క్వీక్ నోట్స్ (QUICK EXAM POINTS)

అంశం	వివరాలు
అభ్యర్థించిన మొత్తం	9.55 మిలియన్ యూరోలు (\$11.25 మిలియన్లు)
లక్ష్యం	అండర్ సీ కేబుల్ రిపేర్ కెపాసిటీని పెంచడం
ప్రాంతం	బాల్టిక్ సముద్రం (Baltic Sea)
సంస్థ	యూరోపియన్ కమిషన్ (EC)
ముప్పు రకం	సబోటేజ్ (Sabotage) / ఉద్దేశపూర్వక విధ్వంసం

పరీక్షల ప్రాముఖ్యత:

- **UPSC GS-II & III:** అంతర్జాతీయ సంబంధాలు, సైబర్ భద్రత మరియు కీలక మౌలిక సదుపాయాల రక్షణ.
- **APPSC/TSPSC:** అంతర్జాతీయ కరెంట్ అఫైర్స్.
- **Banking/SSC:** వార్తల్లోని దేశాలు (Finland), అంతర్జాతీయ నిధులు మరియు ఆర్థిక వ్యవహారాలు.

ఎగ్జామ్ టిప్: ఫిన్లాండ్ ఇటీవల నాటో (NATO) లో చేరిన నేపథ్యంలో, బాల్టిక్ సముద్రంలో దాని మౌలిక సదుపాయాల భద్రతకు అంతర్జాతీయ ప్రాధాన్యత పెరిగింది. సముద్రగర్భ కేబుల్స్ ద్వారానే ప్రపంచంలోని 95% పైగా ఇంటర్నెట్ డేటా ప్రవహిస్తుందని గుర్తుంచుకోవాలి.